

Zpráva o případech, v nichž nebylo dosaženo nápravy ani postupem podle § 20 zákona o veřejném ochránci práv

Podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, informuji Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o případech, v nichž se mi nepodařilo dosáhnout dostatečných opatření k nápravě ani cestou vyrozumění nadřízeného úřadu či vlády nebo informováním veřejnosti o zjištěných ze šetření podle § 20 zákona o veřejném ochránci práv.

A. Úřady práce řádně nerozhodují o příspěvcích aktivní politiky zaměstnanosti (sp. zn. [12/2019/SZD](#))¹

Zjistila jsem, že úřady práce nevedou správní řízení o žádostech o příspěvky aktivní politiky zaměstnanosti. Žádosti posuzují neformálně a pro případ nevyhovění žadatele pouze vyrozumí. Toto vyrozumění neobsahuje konkrétní důvody zamítnutí žádosti, ale jen obecné sdělení, z něhož nelze dovodit, z čeho úřad práce vycházel a proč žádosti nevyhověl. Žadatel se pak prakticky nemůže bránit.

Při posuzování žádosti o příspěvek aktivní politiky zaměstnanosti úřad práce rozhoduje o právech a povinnostech žadatele. Podáním žádosti je proto zahájeno správní řízení. Vyhoví-li úřad práce žádosti, namísto správního rozhodnutí uzavře se žadatelem veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí příspěvku a správní řízení zastaví. Nevyhoví-li, musí vydat správní rozhodnutí s patřičnými náležitostmi (včetně odůvodnění), proti kterému se žadatel může odvolat.

Úřady práce postupují podle metodiky Ministerstva práce a sociálních věcí, proto jsem usilovala o nápravu tím, že jsem ministerstvu doporučila její změnu. Neuspěla jsem ani přes opakovaná jednání. Proto jsem vyrozuměla vládu o zjištěné nezákonné praxi a neúspěšném doporučení uvést metodiku do souladu se zákonem. Navrhla jsem vládě, aby ministerstvu uložilo metodicky vést úřady práce k tomu, aby o žádostech o příspěvek aktivní politiky zaměstnanosti rozhodovaly ve správním řízení. Vláda návrhu nevyhověla.

B. Zdlouhavé řízení o veřejné cestě (sp. zn. [6543/2018/VOP](#))²

Stěžovatelé se déle než 5 let neúspěšně domáhali vydání rozhodnutí o existenci veřejné cesty na pozemcích, které sloužily jako příjezdová komunikace k jejich rekreačním chatám, aby k nim znova mohli jezdit. Krajský úřad Královehradeckého kraje celkem pětkrát zrušil rozhodnutí podřízených úřadů a pětkrát přijal opatření proti nečinnosti, z toho dvakrát věc svěřil jinému podřízenému úřadu.

Úřady musejí věci vyřizovat bez zbytečných průtahů. Nemohou-li rozhodnutí vydat bezodkladně, učiní tak do 30 dnů, nejpozději do 60 dnů (s určitými výjimkami). Dozví-li se nadřízený (odvolací) úřad o nečinnosti podřízeného úřadu, musí bezodkladně přijmout

---

1 [Vyrozumění vládě, tisková zpráva.](#)

2 [Zpráva o šetření, závěrečné stanovisko, vyrozumění nadřízenému úřadu.](#)

patříčné opatření. Za určitých podmínek může odvolací orgán nesprávné nebo nezákonné rozhodnutí sám změnit. Jinak ho musí zrušit a věc vrátit k novému projednání. Od právního názoru nadřízeného úřadu se podřízený úřad může odchýlit pouze z důvodu nových skutečností. Současně nesmí opakovat dosavadní chyby. Pokud podřízený úřad není schopen vydat správné rozhodnutí podle závazného názoru nadřízeného úřadu, musí mu tento úřad poskytnout metodickou pomoc. Nepomůže-li to, zkontroluje nadřízený úřad výkon přenesené působnosti a podřízenému úřadu případně odejme výkon státní správy (a příspěvek na výkon přenesené působnosti). Pokud nadřízený úřad nemůže prvostupňové rozhodnutí v odvolacím řízení sám změnit, musí zvážit účelnost dalšího vrácení věci namísto toho, že ji svěří jinému podřízenému úřadu, nebo ji převezme a rozhodne o ní sám v prvním stupni.

V závěrečném stanovisku můj zástupce krajskému úřadu navrhl, aby odvolací řízení urychleně ukončil tím, že sám rozhodne, a aby i v budoucnu sám rozhodoval namísto opakovaného vrácení případů na první stupeň. Krajský úřad nepřijal opatření ve věci stěžovatelů a nepřislíbil ani změnu své praxe. Zástupce ochránce proto vyrozuměl Ministerstvo dopravy. V mezičase sice stěžovatelé obdrželi další prvostupňové rozhodnutí a ministerstvo přislíbilo zkontrolovat celkový postup krajského úřadu jako odvolacího orgánu, dosavadní postup krajského úřadu však označilo za správný. Proto nelze očekávat změnu přístupu a nápravu dosavadní problematické praxe.

C. Nesprávný postup ředitele věznice při rozhodnutí o žádosti o přerušení výkonu trestu (sp. zn. [7546/2018/VOP](#))³

Stěžovatel požádal ředitele věznice Odolov, aby mu přerušil výkon trestu odnětí svobody po dobu, kdy měla jeho partnerka podstoupit operaci, protože se tak neměl kdo postarat o jejich děti. Ředitel věznice opuštění věznice stěžovateli nepovolil. Podkladem jeho rozhodnutí bylo stanovisko odborné komise, jež neshledala naléhavé rodinné důvody. Vydané rozhodnutí ředitel neodůvodnil.

Ředitel věznice může přerušit odsouzenému výkon trestu až na 10 dní během kalendářního roku kvůli naléhavým rodinným důvodům. Ve svém rozhodování vychází také ze stanoviska odborné komise, jejíž členové musejí svá stanoviska stručně odůvodnit. Zákon ani vnitřní předpis výslovně nestanoví, že rozhodnutí ředitele věznice, kterým se žádost zamítá, musí být odůvodněné. Jde však o rozhodnutí, jež závisí na širokém uvážení ředitele věznice. Tehdy je odůvodnění obzvláště důležité, neboť jinak nelze ověřit, kterými úvahami se ředitel řídil a zda postupoval v souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů. Mezi ně patří zákaz zneužití správního uvážení a zásada legitimního očekávání. Tyto zásady musí při svém rozhodování dodržet i ředitel věznice, protože nepovolení přerušení výkonu trestu v některých případech může zasáhnout do práva odsouzeného na soukromý a rodinný život. Za naléhavé rodinné důvody lze považovat i situaci, kdy by nejlepší zájem dětí vyžadoval, aby o ně odsouzený-rodíč mohl po určitou dobu z vážných důvodů pečovat, pokud by takový postup byl nezbytný a přiměřený.

---

³ [Zpráva o šetření, závěrečné stanovisko, vyrozumění nadřízenému úřadu.](#)

Ředitel věznice považoval zásady činnosti správních orgánů za naplněné, protože zákon ani podzákoný předpis výslovně nepožadují odůvodnění zamítavého rozhodnutí. Zároveň odmítl, že by snad rozhodnutím mohl zasáhnout do práv stěžovatele, a vysvětlil, proč důvody uváděné stěžovatelem nepovažoval za naléhavé. Neprovedl žádná opatření k nápravě. Dodatečné vysvětlení ředitele nemůže zpochybnit můj závěr o povinnosti odůvodňovat rozhodnutí o nepovolení přerušení výkonu trestu odnětí svobody. Proto jsem vyrozuměla generálního ředitele vězeňské služby. Jeho sdělení, že důvody rozhodnutí jasně plynuly již ze stanovisek členů odborné komise, svědčí o nepochopení smyslu odůvodnění rozhodnutí.

D. Diskriminace v přístupu k zaměstnání (sp. zn. [700/2017/VOP](#))⁴

Stěžovatel uvedl, že jej nepřijali do zaměstnání, protože je Rom. Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský a Zlínský kraj (OIP) provedl kontrolu, ale nezjistil diskriminaci v přístupu k zaměstnání. Postup OIP jsem prověřila. Ukázalo se, že řádně nezjistil stav věci, mimo jiné neověřil tvrzení zaměstnavatele a nevyužil možnosti získat informace od svědků. Pochybení neuznal. Nápravu již nemohla přinést nová kontrola v případě stěžovatele, proto jsem se zaměřila na obecné zlepšení postupu OIP při prověřování možné diskriminace. V oblasti práce a zaměstnání totiž stěžovatelé diskriminaci namítají nejčastěji.

Orgány inspekce práce nemusejí mít potřebné informace z terénu. Nezastupitelnou roli v boji proti diskriminaci proto zastávají neziskové organizace, které je mají. Jako opatření k nápravě jsem proto navrhla, aby OIP uspořádal společné setkání s neziskovými organizacemi, které se v daném regionu zabývají prací s menšinami, a získal od nich podrobnější informace o tom, u kterých zaměstnavatelů se jejich klienti s diskriminací setkávají nejčastěji a v jaké podobě. Takto získané informace měl inspektorát následně využít při kontrolní činnosti.

OIP odmítl provést navržené opatření, proto jsem vyrozuměla Státní úřad inspekce práce (SÚIP). Marně. Kromě pochybností o účelnosti setkání a poukazu na náročnost jeho organizace SÚIP tvrdil, že by takové setkání bylo v rozporu s požadavkem neutrality. Spolupráci státních orgánů s neziskovými organizacemi přitom předpokládá jak tzv. rasová směrnice (směrnice Rady EU č. 200/43/ES), která upravuje zákaz diskriminace v zaměstnání, tak Strategie sociálního začleňování 2014–2020, přičemž diskriminace na trhu práce a problematika sociálního vyloučení jsou spolu úzce spjaté.

Prozatím jsem se se SÚIP dohodla, že [pilotní setkání](#) mezi orgány inspekce práce a neziskovými organizacemi uspořádám sama, ovšem za aktivní účasti SÚIP, a to 12. února 2019.

E. Nepovolená stavba přístřešku/pergoly (sp. zn. [2477/2019/VOP](#))⁵

Stěžovatelka vyzvala stavební úřad (Městský úřad Uherský Ostroh), aby nařídil odstranění přístřešku k parkování vozidla, z jehož střechy stékala dešťová voda na její pozemek.

---

4 [Zpráva o šetření, závěrečné stanovisko, vyrozumění nadřízenému úřadu, pozvánka na kulatý stůl](#) Podoby spolupráce orgánů inspekce práce s neziskovými organizacemi při potírání diskriminace na trhu práce.

5 [Zpráva o šetření, závěrečné stanovisko, vyrozumění nadřízenému úřadu.](#)

Přístřešek označila za nepovolenou stavbu. Stavební úřad ani nadřízený Krajský úřad Zlínského kraje jejím podnětům nevyhověly. Přístřešek posoudily podle metodické pomůcky vydané Ministerstvem pro místní rozvoj. Dospěly k závěru, že stavba není přístřeškem, nýbrž pergolou, která podle metodické pomůcky povolení stavebního úřadu nevyžadovala. Proto nešlo o nepovolenou stavbu.

Stavební úřady se musejí řídit především zákonem. Podle stavebního zákona jsou stavbou veškerá stavební díla, která vznikají stavební nebo montážní technologií, bez zřetele na jejich stavebně-technické provedení, použité stavební výrobky, materiály a konstrukce, na účel využití a dobu trvání. Pokud nejde o některou ze staveb výslovně vyjmenovaných stavebním zákonem, o nichž tento zákon říká, že povolení nevyžadují, pak taková stavba povolení vyžaduje.

Metodická pomůcka v rozporu se zákonem rozlišuje přístřešky s pevnou střechou vyžadující povolení a přístřešky zastřešené např. plachtou, které povolení údajně nevyžadují, protože prý ani nejde o přístřešky, ale o pergoly.

Posuzovaný přístřešek je nepochybně stavbou podle stavebního zákona, protože pevnost konstrukce střechy není rozhodným kritériem. Účel užívání a vliv přístřešku na okolí je stejný, ať je jeho střecha tvořena pevnou konstrukcí, či plachtou.

Po bezvýsledné snaze o zjednání nápravy vyrozuměl můj zástupce o pochybení obou úřadů Ministerstvo pro místní rozvoj a požádal je o zásah proti nečinnosti. Ministerstvo však odpovědělo, že v postupu úřadů pochybení nespatřuje. Neuvažuje ani o přepracování své metodické pomůcky.

Brno 31. ledna 2020

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv